

Agrotis puta (HÜBNER, 1803) in Poland
(Lepidoptera: Noctuidae)

Agrotis puta (HÜBNER, 1803) w Polsce (Lepidoptera: Noctuidae)

Roman WAŚALA¹, Mirosław MACIĄG²

¹Department of Entomology and Environmental Protection, Poznan University of Life Sciences, Dąbrowskiego 159, 60-594 Poznań, Poland; e-mail: rwasala@up.poznan.pl

²General Directorate of State Forest, Forest Protection Unite Łopuchówko, Łopuchówko 1, 62-085 Murowana Goślina, Poland; e-mail: miroslaw.maciag@lasy.gov.pl

ABSTRACT: *Agrotis puta* (HÜBNER, 1803) was collected in the Bielinek Reserve. It is the first record from Poland.

KEY WORDS: Lepidoptera, Noctuidae, *Agrotis puta*, new record, Western Poland.

The genus *Agrotis* OCHSENHEIMER 1816 is distributed throughout all biogeographical regions. In the Palaearctic region it comprises 80 species (FIBIGER 1990), of which 38 are nowadays known to occur in Europe (FIBIGER & HACKER 2005). From among this group only 10 species have been reported from Poland. *A. puta* for the first time was recorded from Poland by Issak (ROMANISZYN 1929) from the vicinity of Modlin (UTM: DD70) near Warsaw, but it was excluded from recent checklist due to misidentification and mislabeling as well as information that was based on unreliable data which cannot have been proved by verified material (BUSZKO & NOWACKI 2000).

Material examined

A single specimen of *A. puta* was collected nearby the Odra river, in the Bielinek Nat. Res. (UTM: VU46), 6 X 2009, leg. R. WAŚALA et M. MACIĄG. The specimen was caught in a grasslands on the slopes of the dominant community forest-scrub – *Lithospermo-Quercetum subboreale*. The locality is well known nature reserve protecting one of the most interesting xerothermic habitats in Poland.

Wingspan: 28–32 mm. A sexually dimorphic species, ground colour of forewing light brown or greyish brown (Fig.), female darker brown or blackish. The genitalia of both sexes are figured by KOSTROWICKI (1959) and FIBIGER (1990).

A xerophilous species found in open, dry and warm areas. The moths occur in two or three generations between April and October and are attracted to flowers, sugar and light. The early stages are described in HEATH & EMMET (1979). The larvae feed on various herbaceous plants, especially on *Rumex*, *Taraxacum*, *Polygonum* and *Lactuca* (FIBIGER 1990).

Mediterranean-Asiatic species occurs locally in many European countries, from Portugal, Spain, through France, United Kingdom, Belgium, Nederland, Denmark, Italy, Switzerland, Austria, Croatia, Bosnia and Herzegovina, Hungary, Slovakia, Romania, Greece, Bulgaria, to Ukraine, the subspecies *insula* is only found on the Isles of Scilly, England. Outside Europe, *A. puta* occurs in North Africa and Middle East (FIBIGER, 1990).

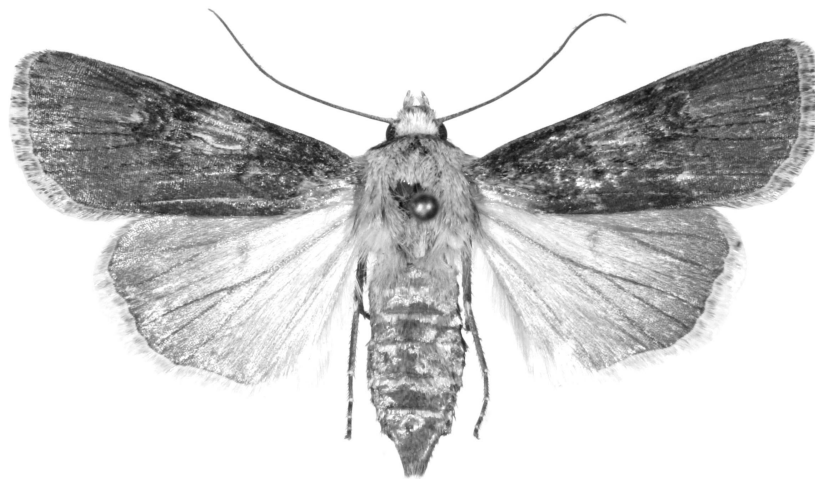

Fig. *Agrotis puta* collected in the “Bielinek” Reserve (UTM: VU46), 6 X 2009 – 1 ex., leg. R. WAŚALA et M. MACIĄG.

Fot. *Agrotis puta* zebrana w rezerwacie „Bielinek” (UTM: VU46), 6 X 2009 – 1 ex., leg. R. WAŚALA et M. MACIĄG.

STRESZCZENIE

W pracy przedstawiono pierwsze pewne stwierdzenie *A. puta* na terenie Polski: rezerwat „Bielinek” (UTM: VU46), 6 X 2009 – 1 ex., leg. R. WAŚALA et M. MACIĄG). We wstępie nawiązano do wątpliwych historycznych informacji przedstawionych przez ROMANISZYNA (1929). Gatunek preferujący otwarte i ciepłe stanowiska, postacie dorosłe spotykane są w dwóch, czasem trzech pokoleniach od kwietnia do października. Larwy żerują na różnych roślinach zielnych. W Europie znany z wielu krajów od Portugalii po Ukrainę.

REFERENCES

- BUSZKO J., NOWACKI J. 2000: The Lepidoptera of Poland. A Distributional Checklist. Pol. Entomol. Monographs., **1**: 1-178.
- FIBIGER M. 1990: Noctuidae Europaeae, Noctuinae I. Entomological Press, Soro. 208 ss.
- FIBIGER M., HACKER H. 2005: Systematic list of the Noctuoidea of Europe (Notodontidae, Nolidae, Arctidae, Lymantridae, Erebidae, Micronoctuidae and Noctuidae). Esperiana, Schwanfeld., **11**: 93 – 205.
- KOSTROWICKI A. S. 1959: Sówki – Noctuidae. Podrodziny Agrotinae, Melicleptriinae. Klucze oznacz. Owad. Pol., Warszawa, XXVIII, **25b**: 1-146.
- ROMANISZYN J., SCHILLE F. 1929: Fauna motyli Polski. I. Prace monogr. Kom. Fizjogr., **6**: 1-552.

RECENZJE – REVIEWS

NIETO NAFRÍA M.J. & FAVRET C. (eds.). 2011. Register of family-group and genus-group taxa of APHIDOIDEA = Registros de los taxones del nivel familia y del nivel género de APHIDOIDEA: (Hemiptera Sternorrhyncha). León (España / Spain), Universidad de León, Área Publicaciones. 465 ss.

Mszyce (Aphidomorpha) to jedna z ważniejszych grup pluskwiaków (Hemiptera, Sternorrhyncha) nie tylko z powodu znaczenia gospodarczego, ale również z punktu widzenia czysto ekologicznego. Dlatego, każde opracowanie systematyzujące wiedzę na temat tej grupy owadów jest niezwykle cenne. Redaktorami naukowymi prezentowanej pozycji są wybitni afidolodzy prof. dr Juan Manuel NIETO NAFRÍA oraz dr Colin FAVRET.

Wydana książka to ponad 460 stron tekstu wraz z 10 tabelami, 2 wykresami oraz 6 zdjęciami. Całość została podzielona na 6 rozdziałów napisanych w dwóch językach: angielskim i hiszpańskim. W rozdziale pierwszym (Authors) zostali przedstawieni współautorzy publikacji (S. AKIMOTO, S. BARBAGALLO, S. CHAKRABARTI, F. CORTES GABAUDAN, M. P. MIER DURANTE, G. L. MILLER, N. PÉREZ HIDALGO, G. QIAO, M. SANO, A. V. STEKOLSHCHIKOV, P. WEGIEREK). Rozdział drugi (Illustrations) to opis zamieszczonych w pracy zdjęć (autor Á. UMARAN). Trzeci rozdział (Preface) to krótki wstęp poświęcony historii tworzenia się naukowej grupy roboczej w celu „ujednoczenia” listy nazw taksonów ponadgatunkowych

i przedstawienia tej propozycji do Międzynarodowej Komisji Nazewnictwa Zoologicznego. Zaprezentowano tu też w bardzo zwięzły sposób historię (zwłaszcza najnowszą) prac nad systemem klasyfikacji mszyc i co ważne, porównanie dwóch ostatnio najczęściej akceptowanych (tab. P-1). W rozdziale czwartym (Register of family-group taxa of Aphidoidea) omówiono i wyjaśniono zawiłości nomenklatury taksonów ponadrodzajowych Aphidoidea określanych jako „family-group” a obejmujących, taksony od podplemienia do nadrodziny („Międzynarodowy Kodeks Nomenklatury Zoologicznej”, art. 29.2). Prawdliwość lub odrzucenie „dostępnych” nazw taksonów, ich autorów oraz dat opublikowania udokumentowano posługując się odpowiednimi cytatami lub numerami artykułów „Kodeksu”. Łącznie zamieszczono wykaz 120 prawidłowych rdzeni nazw (wraz z autorami, datami i „miejscem” opublikowania) dla taksonów ponadrodzajowych – w tym 50 prawidłowych i przyjętych (70 to nazwy prawidłowe, lecz uznane za młodsze synonimy). W następnym rozdziale (Register of genus-group taxa of Aphidoidea) skrupulatnie wyjaśniono wszystkie wątpliwości związane z prawidłową nomenklaturą mszyc (opierając się na poszczególnych artykułach „Kodeksu”), skupiając jednak całą uwagę na taksonach rangi rodzajowej (rodzaj, podrodzaj). Łącznie zamieszczono wykaz 1220 takich nazw (dodając przy każdej oprócz informacji, jak w przypadku „family-group”, także gatunek typowy oraz pozycję systematyczną) w tym: 773 przyjętych za prawidłowe, 338 uznanych za młodsze synonimy i 109 odrzuconych. Nowatorskim i atrakcyjnym dla całości publikacji jest rozdział „Etymology and gender of genus-group names”. Rozdział ten poświęcono na objaśnienie pochodzenia i wyjaśnienie znaczenia konkretnych nazw taksonów szczebla rodzajowego. Takie wyjaśnienia podano aż dla 1184 nazw spośród 1220 dostępnych. Dodatkowym atutem tego rozdziału jest zamieszczenie w nim cytatów w postaci artykułów z MKNZ dotyczących zasad tworzenia poprawnych nazw zoologicznych.

Ze względu na swój charakter, recenzowana pozycja wymagała od autorów sporego nakładu pracy i wnikliwości przy jej pisaniu; dodajmy tu – świetnym, zwięzłym, „naukowym” językiem. Zaletą jej jest przejrzysty układ i logiczny ciąg, „zilustrowany” równie czytelnymi rycinami i tabelami. Podstawową zaletą jest to, że uwzględniono w niej nie tylko taksony „mszyc współczesnych”, lecz również wymarłe. Sugerować to może, iż autorzy bardziej „preferują” układ systematyczny zaproponowany przez HEIE & WEGIEREK (tab. P-1) – uwzględniający wszelkie dane paleontologiczne, nie tylko dotyczące mszyc nadrodziny Aphidoidea. Co prawda można mieć wątpliwości co do pozycji systematycznej niektórych grup, np. „grupy *Mindarus*” (OSIADACZ, HAŁAJ, 2011: Problem pozycji systematycznej mszyc (Hemiptera: Aphidomorpha) z grupy *Mindarus*. [W:] TARNAWSKI D. (red.): Taksonomia – narzędzie w poznaniu bioróżnorodności naszej planety. Biologica Silesiae, Wrocław. 20 ss.), jednak nie to jest podstawowym przedmiotem prezentowanego opracowania. Jedyнным zauważonym mankamentem jest brak zamieszczenia w publikacji jednej z tabel (tab. F-3), pomimo jej anonsu na str. 34 (pierwszy wiersz od dołu), co jednak w niczym nie umniejsza całości pracy – bardzo dobrze „zilustrowanej” tabelami i wykresami.

Podsumowując – wydana pozycja jest ze wszech miar godna najwyższej uwagi, bowiem wyjaśnia wiele kwestii spornych w nazewnictwie taksonów rodzajowych i ponadrodzajowych mszyc z nadrodziny Aphidoidea. W tym zakresie może stanowić wiarygodne źródło informacji oraz podstawę do wszelkich prac o charakterze nie tylko systematycznym jak również faunistycznym. Ze względu na zaprezentowany „warsztat pracy”, może stanowić też wzorzec dla systematyków i taksonomów oraz zainteresować ogół zoologów.

Roman HAŁAJ, Ruda Śląska

Barbara OSIADACZ, Kat. Ent. i Ochr. Środ. UP, Poznań